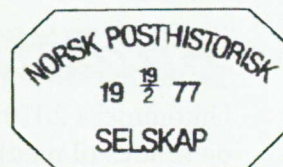

BUDSTIKKA

August 2010

Årgang 15 nr. 2

POSTFOLKENES FERIEHJEM – Samleverdige spor

Tradisjonelt har en fagforening organisert arbeiderne innen et yrke, en arbeidsplass eller et konsern. Formålet har vært kamp for høyere lønn og bedre arbeidsvilkår. I tillegg har fagforeningene arbeidet for velferdsgoder og støttet arbeiderkulturen, og de har drevet egen studievirksomhet for tillitsvalgte og medlemmer.

I Budstikka 4/09 skrev jeg om "Julepost", et julehefte postbudene solgte i perioden 1949-1962. Inntektene gikk til feriehjemsvirksomheten innen Norsk Postforbund (NPF).

Les mer på side 9.

I dette nummer:

Noen linjer fra redaktøren	2
Lederens hjørne	2
Protokoll fra årsmøtet i NPS	3
Rapport fra Dr. Per Gelleins Minnefond 2010	5
Referat fra medlemsmøte 17. april 2010	5
Postfilm	7
Anbud på diverse Sirkulære	8
Kommentar til artikkelen "Linjestempelet Kikötöben på norsk skillingsbrev"	8
Postfolkenes feriehjem - Samleverdige spor	9
Norske rullemerker – Privat eller offentlig	19
Medlemsannonser.	22
Litt om midnattsol, stor barneflokk, isboere, støi, tykksømsbroderier, overliggende post og livets alvor; samt enkelte refleksjoner omkring nattverd, vielse og kirkestrid	23

NORSKE RULLEMERKER - PRIVAT ELLER OFFENTLIG?

De første frimerkeautomatene i Norge dukket opp i Bergen like etter 1910, og ingen merker fra disse første automatene er kjent i dag. På grunn av frimerker i rull og automatkuttingen er det ofte et karakteristisk kutt i øvre og nedre del av frimerket som gir et noe buet kutt.

Les mer på side 19.

Møteprogram Høsten 2010

Lørdag 18. september 2010

Jan Michelet: "Hilsen fra Asker – historiske og posthistoriske glimt fra min hjembygd"

Spontanauksjon –
Ta med objekter for salg.

Lørdag 18. desember 2010

Peer-Christian Ånensen: "Moderne posthistorie kan være svært interessant"

Spontanauksjon

Møtene holdes kl. 13.00
i PFTs lokaler,
Schweigaardsgt. 33 B, Oslo.

Mat og drikke etter
tradisjonelt opplegg

Budstikka

Utkommer i 2010 med fire nummer og sendes til medlemmene i NPS.

Ettertrykk tillatt hvis kilde oppgis.

Ansvarlig redaktør:

Bjørn Schøyen, Pb.1 Høybråten,
1005 OSLO

Tlf.: 90 12 46 90

E-post: budstikka@posthistorisk.no

Norsk Posthistorisk Selskap

Adr: Postboks 4369, Nydalen

0402 OSLO, Bankgiro: 0540 0840395

Styret i NPS:

Leder: Trond Schumacher

Holmendammen Terr. 22, 0773 OSLO

E-post: trond.schumacher@bio.uio.no

Nestleder:

Per Erik Knudsen

Ullern allé 123, 0381 Oslo

E-post: per.erik.knudsen@getmail.no

Sekretær: Arvid Løhre,

Lurudveien 28 K,

2020 SKEDSMOKORSET

E-post: arvid@online.no

Kasserer: Gunnar Melbøe

Betzy Kjeldsbergs vei 26 E, 0486 OSLO

E-post: gmelboee@online.no

Styremedlem: Henning J. Mathiassen

Revefaret 69, 3033 Drammen

E-post: henning.j.mathiassen@ebnett.no

Varamedlemmer:

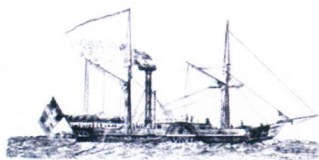
Øivind Rojahn Karlsen

Maries vei 12, 3610 Kongsberg

E-post: oivindr@online.no

Finn Leiang

E-post: fleiang@online.no

..noen linjer fra redaktøren....

Hvor i all verden ble det av "Budstikka" nummer 2. Den skulle da vært her i juni...

Beklager så mye alle sammen, men små uhell kan lage mye tull, og da undertegnede klarte å plassere en sentral del av den høyre hånd i en vedkløyver med 4. tonns trykk den 16. mai ble det raskt et spørsmål om hvorvidt... og ikke når "Budstikka" skulle komme ut i regi av denne redaktøren.

Heldigvis har ting grodd sammen, selv om høyre tommel neppe blir den samme som før, og jeg satser også på å sørge for ett nummer til i år. Mao. neste nummer vil være 3/4-2010. Skriveforhøyet er så som så, og jeg er derfor mer enn noen gang avhengig av ditt bidrag!

Bjørn

Lederens hjørne:

Når dette skrives er det allerede Olsok. Et begivenhetsrikt halvår med møtevirksomhet i Schweigaards gate så vel som under NORDIA i Borås ligger bak oss.

Årsmøtet i april gikk på skinner.

Alle i styret ønsket å fortsette arbeidet for NPS, og ettersom forsamlingen akklamerte og syntes seg vel fornøyd med tingenes tilstand, er det bare å fortsette i samme stil, eller hva? Jeg kan forsikre om at alle vi som drifter NPS i øyeblikket, inklusive redaktøren (av Budstikka), trives alle som en med oppgavene. Styremedlemmene har klart definerte arbeidsoppgaver ut i fra dugelighet og lyst, og dugnadsånden og velviljen i det sittende styret er upåklagelig! Utover det har vi også fått det inntrykk at medlemmene våre i hovedsak er fornøyd med det NPS har å by på: varierte og interessante foredrag med hyggelig sosialt samvær i Schweigaards gate, og et ikke alt for stramt møteprogram og Budstikka. Ettersom redaktøren heller aldri mottar ukvemsord (tysk "Scheltwort") eller klager på Budstikkas

innhold, tror vi faktisk også at de fleste i by, land og strand er fornøyde med innholdet. En som uomtvistelig verdsetter stoffet vårt i Budstikka er redaktøren av Filatelistisk Årbok, som hvert år henter store og små artikler om både det ene og andre fra medlemsbladet vårt. Forøvrig - til alle dere som av naturlige grunner ikke er å se på møtene våre, kan opplyses at vi vanligvis er fra 25 – 35 som jevnlig møter opp på lørdagsmøtene (vanligvis 4 i året) i Schweigaards gate. Men det er plass til flere, - ikke tro noe annet dersom det skulle passe å stikke innom under et weekend-besøk i hovedstaden. Vi så gjerne at vi kan skilte med minst 40 medlemmer på møtene i løpet av 2011!

Nordia i Borås i slutten av mai ble et vellykket arrangement, som svenskene skal ha all ære av. Trenden er at kvaliteten på eksponatene på nasjonale og internasjonale utstillinger bare blir bedre og bedre, både hva gjelder filatelistisk materiale og i formidling av filatelistisk kunnskap. Dommerne i Borås var denne gang spesielt tiltrukket av gode klassiske samlinger fra eksotiske land, slik som Samoa, Persia, Dansk Vest-India og Equador. De posthistoriske eksponatene fikk denne gang en noe mer overfladisk behandling. Men det vet vi fort kan snu med et annet dommerkorps! Spesielt gledelig denne gang - sett med norske øyne - var Eivind Lund sin samling ” Classic Ecuador 1865 1881”, som fikk hele 95 poeng i internasjonal klasse. Gratulerer så mye, Eivind!

Mens vi er i gang med gratulasjoner; det er minst 3 til som fortjener en spesiell gratulasjon i år. Vårt æresmedlem og tidligere formann i NPS, Arne Thune-Larsen fyller 70 år. Ivar Sundsbø også æresmedlem og tidligere formann, og Arvid Løhre, vår sekretær og hardtarbeidende styremedlem i selskapet i mange år, fyller begge 60 år i høst. Jeg benytter anledningen til å takke dere for det store arbeidet dere har gjort og fortsatt gjør for NPS og posthistorien; måtte engasjementet og interessen vedvare i mange år! Gratulerer!

Så står det bare igjen å ønske velkommen til en ny spennende høst med foredrag og interessant stoff om posthistorie på NPS sine møter og i vårt medlemsblad Budstikka!

Trond.

PROTOKOLL FRA ÅRSMØTET I NORSK POSTHISTORISK SELSKAP 17. APRIL 2010.

**Sted: Frimerketjenestens kantine,
Schweigaards gate 33 B, Oslo.**

SAKSLISTE:

- 1) Konstituering.
 - a) Godkjennelse av innkalling.
 - b) Valg av dirigent og sekretær.
 - c) Valg av to medlemmer til å underskrive protokollen.
- 2) Styrets årsmelding.
- 3) Rapport fra Dr. Per Gelleins Minnefond.
- 4) Regnskap.
- 5) Fastsettelse av kontingent for 2011.
- 6) Budsjettforslag 2010.
- 7) Valg.

1) Konstituering.

a) Godkjennelse av innkalling. Møtet ble åpnet av leder Trond Schumacher kl. 13:15. Det var 29 medlemmer med stemmerett og 1 innbudt medlem til stede. Innkalling med saksliste var kunngjort i Budstikka nr. 1 og på Selskapets hjemmesider.
Vedtak: Innkallingen godkjent.

b) Valg av dirigent og sekretær.
Vedtak: Bjørn Muggerud ble valgt til dirigent og Arvid Løhre til sekretær.

c) Valg av to medlemmer til å underskrive protokollen.
Vedtak: Bjørn Schøyen og Per-Johan Mejland.

2) Styrets årsmelding.

Årsmeldingen var gjengitt i Budstikka nr. 1, 2010, og hovedpunktene ble referert av lederen. Redaktør Bjørn Schøyen høstet applaus for innsatsen med Budstikka.
Vedtak: Årsmeldingen 2010 godkjent uten merknader.

3) Rapport fra Dr. Per Gelleins minnefond.

Rapporten for 2010 ble lest opp i sin helhet: - « I 2010 er fondets egenkapital på kr 144.191. Av dette er kr 100.000 grunnkapital som ikke kan røres. Renteinntekten i fjor var bare kr 3.605, men fortsatt er det mulig å utdele større beløp enn dette skulle tilsi ved å bruke av den frie kapitalen. Komiteen har også i år markedsført fondet på vår hjemmeside og i

Budstikka, i tillegg har det blant annet vært omtale i NFT. I år forelå det fem søknader ved søknadsfristens utløp. Det ble søkt om til sammen kr 23.000, samt et uspesifisert beløp. Dette gjorde at komiteen måtte foreta en streng prioritering i forbindelse med årets tildelinger. En av søkerne blir oppfordret til å komme med ny søknad neste år.

I forbindelse med årsmøtet i Norsk Posthistorisk Selskap, 17.4.2010, utdeles kr 13.500 fra Dr. Per Gelleins Minnefond til fire prosjekter fordelt slik:

- 1) Harry Snarvold, kr 2.500 til en bokutgave av samlingen: "Transatlantic Mail Sailings connected with Norway".
- 2) Krigs- og Feltpostforeningen (KFF) ved Bjørn Muggerud, kr 4.000 til en bok med tittel: "De norske FN-styrkenes posthistorie" med Egil H. Thomassen som forfatter.
- 3) Arne Eriksen og Audun Hanstveit, kr 3.000 til bokprosjektet: "Dar kjem dampen – med post. Maritime spor etter postførsle i Indre Nordhordland 1860 – 1960".
- 4) Øivind Rojahn Karlsen i samarbeid med Bjørn E. Bunæs, kr 4.000 til bokprosjektet: "Norske Poststeder og poststempler fra A til Å".

Oslo, 14.4.2010,
Trond Schumacher (sign.)
Ivar Sundsbø (sign.)
Arvid Løhre (sign.)» -

Vedtak: Rapporten fra Dr. Per Gelleins Minnefond 2010 ble tatt til etterretning.

4) Regnskap.

Regnskapet 2009 for NPS og Gelleins Minnefond ble kort kommentert av kasserer Gunnar Melbøe. Revisor Peer-Christian Ånensen hadde revidert regnskapene og funnet i alt orden.

Vedtak: Regnskapene godkjent uten merknader.

5) Fastsettelse av kontingent for 2011.

Styret foreslo ingen endring av kontingenten for 2011.

Vedtak: Kontingenten endres ikke og blir kr 300 også for 2011.

6) Budsjettforslag 2010.

Budsjettforslaget, gjengitt i Budstikka nr. 1, 2010, ble gjennomgått av kasserer Gunnar Melbøe. Det var ingen forslag til endringer.

Vedtak: Budsjettforslaget for 2010 godkjent.

7) Valg.

Valgkomiteen har bestått av Ivar Sundsbø og Bjørn Muggerud. Sistnevnte la også fram forslaget og ledet valget. Som nevnt i fjor ønsket begge i valgkomiteen avløsning, men aksepterte gjenvalg mot at komiteen kunne legge fram eget forslag på ny valgkomité i 2010.

Vedtak:

Valgkomiteens innstilling ble fulgt, og følgende ble enstemmig valgt:

Leder, 1 år:

Trond Schumacher (gjenvalg)

Styremedlem, 2 år:

Arvid Løhre og
Henning J. Mathiassen
(begge gjenvalg)

Varamedlemmer, 1 år:

Øivind R. Karlsen (gjenvalg) og
Finn Leiang (ny)

Revisor, 1 år:

Peer-Christian Ånensen (gjenvalg)

Styret for Dr Per Gelleins minnefond:

Leder (formann) for NPS samt Ivar Sundsbø og Arvid Løhre (begge gjenvalg).

Valgkomité:

John Torstad og
Øyvind Midtli (begge nye)

Årsmøtet ble deretter hevet av dirigenten.

Oslo, 17.4.2010

Arvid Løhre, årsmøtets sekretær.

Bjørn Schøyen

Per-Johan Mejland

Gratis annonse for medlemmer av NPS

Som medlem av NPS har du anledning til å sette inn en gratis småannonse om materiale som du søker etter i Budstikka.

Dr. Per Gelleins Minnefond

OPPRETTET 17. NOVEMBER 1984.

Rapport fra Dr. Per Gelleins Minnefond 2010

I 2010 er fondets egenkapital på kr 144.191. Av dette er kr 100.000 grunnkapital som ikke kan røres. Renteinntekten i fjor var bare kr 3.605, men fortsatt er det mulig å utdele større beløp enn dette skulle tilsi ved å bruke av den frie kapitalen.

Komiteen har også i år markedsført fondet på vår hjemmeside og i Budstikka, i tillegg har det blant annet vært omtale i NFT. I år forelå det fem søknader ved søknadsfristens utløp. Det ble søkt om til sammen kr 23.000, samt et uspesifisert beløp. Dette gjorde at komiteen måtte foreta en streng prioritering i forbindelse med årets tildelinger. En av søkerne blir oppfordret til å komme med ny søknad neste år.

I forbindelse med årsmøtet i Norsk Posthistorisk Selskap, 17.4.2010, utdeles kr 13.500 fra Dr. Per Gelleins Minnefond til fire prosjekter fordelt slik:

- 1) **Harry Snarvold, kr 2.500** til en bokutgave av samlingen: "Transatlantic Mail Sailings connected with Norway".
- 2) **Krigs- og Feltpostforeningen (KFF) ved Bjørn Muggerud, kr 4.000** til en bok med tittel: "De norske FN-styrkenes posthistorie" med Egil H. Thomassen som forfatter.
- 3) **Arne Eriksen og Audun Hanstveit, kr 3.000** til bokprosjektet: "Dar kjem dampen – med post. Maritime spor etter postførsle i Indre Nordhordland 1860 – 1960".
- 4) **Øivind Rojahn Karlsen i samarbeid med Bjørn E. Bunæs, kr 4.000** til bokprosjektet: "Norske Poststeder og poststempler fra A til Å".

Oslo, 14.4.2010,

Trond Schumacher Ivar Sundsbø
Arvid Løhre

REFERAT FRA MEDLEMSMØTET ETTER ÅRSMØTET 17. APRIL 2010

- og så over til noe helt annet

Trond Schumacher gikk raskt over til ordinære møtesaker rett etter årsmøtet. En av de første sakene han tok opp, var om vi skulle ha et åpent møte i forbindelse med den nasjonale utstillingen i Fredrikstad, 19.-21. november. Dette var en sak som hadde blitt diskutert på styremøtet. Styret hadde blitt tilbudt et lokale i Gamlebyen i gangavstand fra utstillingshallen til et slikt møte. I 2003 hadde vi et tilsvarende opplegg, og da var møtet dårlig besøkt. Et åpent møte den helgen kommer dessuten relativt tett på vårt eget julemøte, så styret stilte seg litt avventende til saken.

Representanter for utstillingskomiteen ønsket selvfølgelig størst mulig aktivitet i forbindelse med utstillingen, og ga uttrykk for det. I diskusjonen som fulgte, ble det åpnet for at utstillingskomiteen kunne legge til rette for åpne møter og foredrag i selve utstillingshallen. Siden saken fortsatt er under vurdering, kom det derfor ikke til noen konklusjon.

Forslag på nytt medlem

Kristian Aune og Arne Eriksen foreslo Audun Hanstveit, Mjølkeråen/Bergen, som kandidat til medlemskap i NPS. Forslaget ble støttet av Wilfred Wasenden. Hanstveit er utstiller i posthistorieklassen med vermeal og ærespris fra den regionale utstillingen Bergen 09, skribent (se Budstikka 4/09 side 16), samt aktuell i forbindelse med et bokprosjekt (se rapport fra Gellein 2010 i protokollen fra årsmøtet).

Møtets hovedpost – POSTREVIEN 1967

*Arvid Løhre snurret
film fra 1967*

På møtet etter årsmøtet skulle vi få se "Postrevyen 1967". Det var *ikke* Postens egne digitale versjon, men en versjon undertegnede hadde konvertert fra VHS og hadde på privat DVD.

På knapt 35 minutter fikk vi innslag som: Kvinnelig postbud – Visitt i Førde –

Oversvømmelse i
Lillestrøm – Nordisk
postkonferanse i Tromsø –
Postbilrute Trondheim-
Steinkjer – Feriepost,
Rognstranda i Bamble –
På post i Bergen –
Fredrikstad 400 år – Bro
over Tjeldsundet – Nytt
brevsorteringsanlegg i
Oslo.

Alt ble servert i farger i god, gammel filmavisstil, tatt opp uten lyd, lagt på musikk og kommentarer i ettertid. Noen av innslagene finnes også som tema i Bladet Post, som saken om kvinnelige postbud, mens andre bare finnes på film. Artig nostalgi, og et forhåpentligvis lærerikt tilbakeblikk.

Posthistorisk lapskaus

Tradisjonell servering av lapskaus til normal tid, på tross av at både årsmøte og hovedpost etterpå var avvirket. I tillegg til de tre tradisjonelle skålene, ble det en ekstra skål for vår gode hjelper og innbudte medlem Tone Skimten, som i 25 år har hjulpet til på møtene. Hun har i like mange år sørget for at maten har blitt rettferdig fordelt, og at alt ser ryddig ut når vi forlater vårt lånte lokale.

Medlemmenes 5-minutter

- Trond Schumacher opplyste at påmeldingsfristen til den regionale frimerkeutstillingen i Ålesund var 1. mai. Dersom det var plass, ville det være mulig å delta selv om man ikke var medlem av en klubb i den aktuelle regionen.
- Frank Gilberg kunne fortelle at påmeldingsfristen til den nasjonale utstillingen i Fredrikstad i november også var 1. mai. Han hadde mottatt en bekymringsmelding fra Per Kindem. På tross av en lav rammeavgift, hadde det foreløpig kommet få påmeldinger. For å holde utgiftsiden nede, hadde det ikke blitt produsert noen "bulletin 1". Opplysninger og påmelding fantes på nettet. Det som var nytt i Fredrikstad var postkort-klassen, med bedømming etter det nye reglementet. [Påmeldingsfristen er endret etter vårt møte, og du har nå frist fram til 15. august for å melde deg på.]
- Knut Arveng minnet om regional 1-rammes utstilling i Oslo, 24.-26. september, med påmeldingsfrist 30.

april. [Også her er påmeldingsfristen endret, og den nye fristen er 1. august.]

- Bjørn Myhre etterlyste materiale til sitt nye område: British Forces in Egypt, 1932-1936. Det er snakk om bl.a. noen brevmerker. Ta gjerne kontakt med Bjørn hvis du kan hjelpe ham: merker@bmyhre.com, telefon 99 51 09 06
- Kjell Åge Johansen kunne fortelle at John Lea hadde publisert en ny artikkel over tre sider om overtrykkene fra Bouvetøya 1934 i The London Philatelist, Vol 119, March 2010, No 1373. De vites ikke om den inneholder noe nytt i forhold til det som tidligere er publisert på norsk.
- The Royal Philatelic Society London er utgiveren av The London Philatelist. Det er en forening der man må anbefales for å kunne søke om medlemskap. De har et av verdens største bibliotek når det gjelder filateli, og det ligger i det sentrale London. Men det handler mest om Storbritannia og Britiske områder, så det er først og fremst de som samler Commonwealth som kan ha utbytte av å være medlem. Nå er Kjell Åge sammen med Hallvard Slettebø utnevnt som norske representanter for klubben, så det er til en av dem du kan henvende deg for å søke om medlemskap.
- Harald Hallstensen kunne føye til at det finnes Bouvetøya-forfalskninger, noen av dem produsert av Aarbogh.

Spontanauksjonen

Det var 39 objekter som var tatt i mot av Henning J. Mathiassen. Trond Schumacher var auksjonarius og Øivind Rojahn Karlsen bisitter. Formålet med auksjonene i NPS har vært å omsette materiale innenfor posthistorien på en grei måte, og uten for mye spekulasjon og kommers. I sin tid ble det argumentert mot at handlere skulle kunne bli medlemmer av denne grunnen, det som ble solgt på møtene var fra samlere og til samlere og ikke beregnet på videresalg. Det har vært veldig mye rart og interessant til salgs innen posthistorien, men man har forsøkt å unngå rene frimerkeobjekter. Auksjonen foregår uten at verken innleverer eller kjøper betaler noe ekstra. NPS tjener med andre ord ingenting på dette, det skal som sagt være et medlemstilbud fra samlere og til samlere. Og det kan jo noen ganger bli en livlig auksjonsstemning, etter både dram og øl til maten.

Et meget spesielt objekt var til salgs denne gang. Resultatet skyldtes trolig at de fleste av oss vanligvis kaster slikt sammen med papiravfall. Det var snakk om et pent bevart eksemplar av et enkelt blad fra en 27-årgammel avrivningskalender, med dato 31. desember, nyttårsaften. Det spesielle med dette, var at det på baksiden var påtrykt et avgiftsmerke for kalendere, slik det var vanlig da men kanskje ikke siden. Auksjonarius var svært skeptisk, og det ble startet med et utrop på 3 kroner. Mange så med vantro på hendene som ikke ville legge seg etter hvert som prisen steg. Det har vist seg før at materiell innenfor kategorien stempelmerker selger godt i NPS, men ingen hadde gjetten at en gammel kalenderlapp skulle gå for 100 kr!

Ellers var det egentlige ingen store overraskelser. Auksjonen og møtet ble avsluttet ca 16:35.

Arvid Lohre, referent.

POSTFILM

Postverket var i sin tid filmprodusent. I en årrekke ble det produsert film i forbindelse med store og små postale begivenheter.

Til et godt stykke ut på 1980-tallet ble det laget en katalog fra "POSTFILM", der det stod en liste over alle filmene som var til utlån. Frimerkeklubber og andre utenfor Postverket kunne også låne filmene, enten direkte fra Posten sentralt i Dronningens gate 15 i Oslo eller gjennom det lokale postkontorene.

Postmuseet lånte ut

Fra starten var det Postmuseet som stod for utlånet. Rapporter om denne utlånsvirksomheten finnes i bertningene om Postmuseets virksomhet. Beretningene er gjengitt i NFT på 1950- og 1960-tallet og i Postverkets statistikkårbøker. Om året 1955 står det at filmene har vært lånt ut til framvisning for posttjenestemenn, Postskolen, filatelistklubber, foreninger m.v. (NFT 1:1956 s.5)

I Sirkulære nr 25, 8. november 1956 ble det gjengitt en liste over filmene som da var til utlån. De to første filmene på lista var nok ganske nye

da: "Frimerket jubilerer" og "Norwex-Oslo 1955". Det siste avsnittet i meldingen er verdt å merke seg: "Tjenestemannsorganisasjoner m.v. i Postverket får låne filmene gratis. Anmodning om utlån sendes Postmuseets styrer i god tid. Filatelistklubber tilsluttet Norsk Filatelistforbund kan ved henvendelse til postmesterne få låne filmene på samme betingelser. I slike tilfeller bør postmesterne fremsette ønske overfor vedkommende klubb om at postfunksjonærer av alle grader som måtte ønske å se filmene, blir innbudt."

Den første katalogen over filmene fikk Postmuseet produsert og sendt ut i 1959. Det året ble det lånt ut 165 filmer til 61 lånetakere. (NFT 3:1960 s. 39) Det siste året med statistikk over utlånet fra Postmuseet, var 1972. Ved utgangen av det året bestod Postmuseets filmarkiv av 226 filmer, de fleste var fargefilmer. Det var registrert utlån av 314 filmer til 143 lånetakere. Fra 1. november 1973 ble Postdirektoratets organisasjon endret, og det ble opprettet et nytt kontor med betegnelsen Informasjonskontoret. Postmuseet ble da organisert som en enhet under Informasjonskontoret, og jeg går da ut fra at det var da "Postfilm" ble etablert og tok seg av utlånet i stedet for Postmuseet. (Norges Postverk Statistikkårbok 1973)

Fra 16 mm til video

Alle kopiene var i 16 mm med optisk lyd. Det var en forutsetning at de ikke ble kjørt på andre apparater, og de måtte bare kjøres av "kyndige operatører". På 1980-tallet overtok video. Da Postdirektoratet ved Informasjonskontoret skulle lage en film til internt bruk i 1989 om den nye visuelle profilen, ble den kun produsert i VHS. Etter hvert ble en del av de gamle filmene konvertert til videoformat, arbeidet ble utført av Filmteknikk Norge AS. Etter det var det kun videoene som ble lånt ut.

Tilbake til Postmuseet

Da Postverket ble Posten Norge, ble det også slutt på virksomheten som filmbyrå. Alt materiell, gamle slitte 16 mm-filmer, konverterte og originale videoer, ble overlatt til Postmuseet. Masterfilmer var borte, og mye var i en sørgelig forfatning. Ragnar Stenkjær, som tidligere blant annet jobbet med opplæring i Posten, gjorde en bra jobb med å katalogisere alt. Til slutt ble alt filmmateriell overlatt i Maihaugens varetekt. Det er altså fortsatt Posten Norges eiendom, men det er Maihaugen som ivaretar materiellet.

Maihaugen er i ferd med å etablere et digitaliseringssenter for video. Konservator Helge Sognli opplyser at for Postmuseets vedkommende ligger fokuset på videosamlingen.

Den består av mange forskjellige formater, både VHS, BETA og UMAIC. Utstyret til Maihaugen kan behandle alle disse formatene. Noe av det som skal være ferdig digitalisert er de årlige postrevyene og filmen "Med posten på kysten". Deler av sistnevnte finnes med på DVD-en "Nordmennenes egen historie. Opplevelser fra Vestlandet" (2005). Her finnes et innslag på 6½ minutt: "Ikke noe for damer. Vi følger den reisende postekspeditøren på kyst- og lokalruter". DVD-en kan fortsatt kjøpes.

Det er ingen tvil om at Posten sitter med svært viktig, interessant og lærerikt stoff om den moderne posthistorien. Postbussen Bø-Vinje, som jeg skrev om i Budstikka nr 4/2007, finnes for eksempel som innslag i Postrevyen 1960. Det er å håpe at Maihaugen på nytt starter utlån av postfilmene, eller salg eller nedlasting.

Arvid Løhre

Anbud på diverse Sirkulære.

Vi har fått 25 innbundne årganger med "Sirkulære fra Postdirektoratet" (Poststyret / Postens sentralledelse) som skal selges til inntekt for Norsk Posthistorisk Selskap. Det gjelder følgende årganger:

1954, 1955, 1963-1970, 1977, 1981-1994.

Årgangene er på vanlig måte utstyrt med innhold/register foran.

Anbudsfrist: **11. september 2010.** (1 uke før neste medlemsmøte)

- 1) Anbudsrunderen er åpen for medlemmer av NPS.
- 2) Det kan gis bud på én, flere eller alle tjuefem årgangene. Prisen kan også gis samlet på alle, eller med spesifisert anbudspris på de enkelte årgangene.
- 3) Prisen gis eksklusiv frakt. Kjøper betaler frakt som kommer i tillegg, eventuell henting i Oslo-området kan avtales.
- 4) Etter at anbudsfristen er passert, vil de innkomne anbudene bli vurdert på et helt fritt grunnlag. Hvis noen for eksempel kan dokumentere at de mangler noen årganger i en ellers komplett serie i sitt bibliotek, kan slike anbud bli prioritert.
- 5) Alle avgjørelser er endelig og kan ikke påklages.
- 6) Anbud sendes sekretæren, Arvid Løhre, pr e-post eller i brev til privat adresse. (Se opplysningene om styret.)

Kommentarer til "Linjestempelet Kikötöben på norsk skillingsbrev"

Som interessert i posthistorie, finner jeg stadig spennende materiale i Budstikka.

Til Paquebot-artikkelen i nr.1 2010 har jeg følgende kommentar, hvis det kan være av interesse:

Linjestempel på norsk skillingsbrev.

Vi samlere har jo gjennom alle tider "laget" ulike rariteter, men på dette skillingsbrevet hr.

Wasenden forteller om på side 14 har jo "samleren" selv påsatt linjestempel som tilkjennegir (beviser) at skipet ligger i havn, og brevet slett ikke er noe Paquebot – svindelforsøk. Brevet er derimot framsendt som en ren norsk innenlandsforsendelse Drammen - Christiania!

Hr. Wasenden mener det kan diskuteres om brevet er et skipsbrev eller ikke.

"Det gikk i alle fall ut fra s/s Petofi ?", skriver han.

Ja, i utgangspunktet, men ikke postalt i følge frankering og annulleringen. Hadde frankeringen som han selv ganske så riktig påpeker, vært ungarnsk hadde der jo ikke vært noen tvil i det hele tatt!

Paquebot - stemplene på begge illustrasjonene ser ganske så like ut, og er trolig tilsendt skipene fra rederiet. Dette er helt naturlig på den tiden da de fleste havnebyer ikke var utstyrt med slike stempler. For eksempel i Norge ble de 10 første Paquebot-stemplene produsert og utsendt i 1894 ifølge hr. Anders Langangen.

Etter mine betraktninger er derfor ingen av de omtalte brevene ekte skipsbrev.

De hadde trolig brukt opp sine ungarnske frimerkebeholdninger, og dermed ikke godtatt disse som skipsbrev.

Brevene er postbehandlet etter reglementet, og ble frankert og videresendt som rene innenlandsforendelser helt etter regelverket.

En spennende posthistorisk dokumentasjon i hvilken som helst samling vil jeg tro, og faktisk for meg sjeldnere å se enn "ekte" postbehandlet skipspostmateriale!

Einar Måseidvåg
Ålesund.

POSTFOLKENES FERIEHJEM –

Samleverdige spor

av Arvid Løhre

Tradisjonelt har en fagforening organisert arbeiderne innen et yrke, en arbeidsplass eller et konsern. Formålet har vært kamp for høyere lønn og bedre arbeidsvilkår. I tillegg har fagforeningene arbeidet for velferdsgoder og støttet arbeiderkulturen, og de har drevet egen studievirksomhet for tillitsvalgte og medlemmer.

I Budstikka 4/09 skrev jeg om "Julepost", et julehefte postbudene solgte i perioden 1949-1962. Inntektene gikk til feriehjemsvirksomheten innen Norsk Postforbund (NPF).

NPF organiserte i hovedsak det som en gang ble kalt "postvesenets underklasser i Norge", det vil si postbudene og alle andre innen omdeling, transport, sortering og renhold. Den andre store fagforeningen innen Postverket var Det norske Postmannslag (DnP). DnP organiserte personalet med skranke- og indretjeneste, samt ledelse.

DnP og PLF ble slått sammen i Loen i 1976

NPF sitt 7. landsmøte i Fredrikstad 1918

Det norske Postmannslag slo seg sammen med Poståpnerens Landsforbund (PLF) ved landsmøtet i begge forbund i Loen i mai 1976.

Det nye navnet ble Den norske Postorganisasjon. Forkortelsen til Postmannslaget (DnP) ble beholdt, men til daglig ble det kalt Postorg.

1. juli 2000 ble NPF og DnP slått sammen til Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund, (Postkom). I dag er det mange fagforbund innenfor Posten Norge AS, men av de som er organisert er ca 90 % organisert innen Postkom. Postkom kan fremdeles tilby en mengde tradisjonelle hytter og feriesteder til sine medlemmer, men også ferieleilighet i Oslo og København. Til og med i Spania disponerer Postkom 5 leiligheter, de ligger i Torrevieja og på Gran Canaria.

I denne artikkelen skal vi se på noen samleverdige spor etter feriehjemmene, og ikke minst arbeidet for å skaffe penger til dem.

Postkom - del av portofri konvolutt

Blankettpenger

Den inntektskilden som har færrest spor etter seg, er blankettpengene. Men det var en betydelig inntektskilde for feriehjemmene til organisasjonene i Posten. Tidligere var ikke de postale blankettene gratis, det kostet 2 øre pr. blankett.

Blankett fra 1938

Dette er kanskje det eneste innenrikske gebyret Aune & Aune ikke har omtalt i sin bok, og jeg har problemer med å finne dokumentasjon på dette. Men jeg forstår det slik at når du skulle sende en postanvisning eller pakke, måtte du betale for blanketten *i tillegg* til porto og andre gebyrer.

I realiteten var det statsstøtte. Det begynte med at DnP Østenfjelske krets fikk et rente- og avdragsfritt lån på kr 30.000 til sitt feriehjem Sundbakken i Asker, som de kjøpte i 1921.

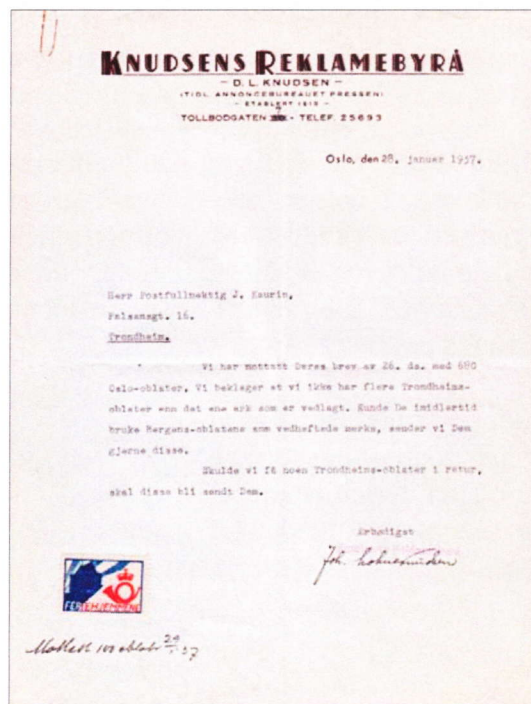
Da Vestenfjelske krets året etter kjøpte sitt feriehjem Skorpen, søkte de også om statsstøtte. Stortingskomiteen ville nemlig gi flere rentefrie lån, og det ble foreslått å bevilge midler fra det årlige overskuddet ved blankettsalget. Tidligere hadde overskuddet i sin helhet tilfalt Postvesenets Hjelpkasse. Fra 1. juli 1925 og inntil videre skulle kr 15.000 årlig av overskuddet ved blankettsalget øremerkes til å imøtekomme søknader om bidrag til postorganisasjonenes feriehjem. NPF fikk følgelig også bevilgninger fra denne potten, fra 1926 til og med 1940 til sammen kr. 97.000. Og i årene 1925-1939 tjente de forskjellige kretsene i Postmannslaget til sammen kr 128.492 på dette. Poståpnerne ville også ha sin rettmessige andel, i følge Poståpnerbladet nr 23 – 1932, og søkte Poststyret, Handelsdepartementet om bidrag til postkurser. Poståpnerne var som kjent uten postal utdanning den gang. Alternativt formål var nødvendige sykehusopphold og opphold på rekreasjonshjem, og *ikke* feriehjem, så jeg går ikke videre med det.

Hvor lenge blankettpengene ble hengende på bevilgningen til feriehjem, vet jeg ikke. I Statsbudsjettet for 1946-47 (St. prp. nr 2), er det beregnet kr 20.000 til Postorganisasjonenes feriehjem. Salgsblanketter er nevnt i Sirkulære nr 17 – 1957, der prisen på to av blankettene heves fra 2 til henholdsvis 3 og 5 øre. Uansett hva som skjedde senere, følgebrev og anvisninger fra 1925 og i minst 20 år framover representerte mange ører og kroner til postfolkens feriehjem.

Cinderella "FERIEHJEMMENE".

Merker, oblater og etiketter som samles, men som ikke er frimerker, blir gjerne betegnet som cinderella. Eksempler på dette er julemerker og andre veldedighetsmerker. I artikkelen om "Julepost" viste jeg som illustrasjon et "feriehjemsmerke" på et postkort som var datert 1936. Jeg skrev at dette merke muligens var utgitt av Det Norske Postmannslag, og det kan nå bekreftes.

Merkene finnes med tre motiver. Knut Glasø skrev om disse merkene i NFF-Varianten nr. 4/97, og som kilde hadde han opplysninger fra Erling Andresen. Erling Andresen var (og er) ansatt i Posten, og som sekretær i DnP i Trondheim hadde han kommet over korrespondanse fra Knudsens Reklamebyrå i Oslo.

Brev fra Knudsens Reklamebyrå om salg og levering av merkene.

Merkene, eller oblatene som det het den gang, var i salg fra 1. april 1936 til 31. desember 1939. De var trykket i ark à 100 merker, og prisen var 4 øre pr merke. DnP fikk 47,5 % av bruttosalg, Knudsens reklamebyrå fikk 42 % mens selgerne fikk 10,5 %. Merkene har som motiv Hovedpostkontoret i Oslo (blå og sølvfarge), Rosenkrantzårnet i Bergen (blå og rød) og Nidaroskatedralen i Trondheim (blå og sølvfarge).

Feriehjemmene - de tre motivene som ble solgt

Hvor stort var opplaget? I boka som ble skrevet etter DnP's 75-årsjubileum, står det i forbindelse med årene 1934-1939: "For å styrke organisasjonens økonomi besluttet sentralstyret å la trykke en *oblat* som ble solgt ved landets postkontorer. Overskuddet – noe over kr. 5000,- ble fordelt mellom feriehjemmene." Siden DnP tjente 47,5 % av 4 øre pr merke, måtte opplaget være minst 263 158 for at de skulle tjene kr. 5000. Hvis jeg har regnet rett. Kan vi gjette på at bruttoopplaget kunne være 270.000 til sammen for de tre motivene?

"Frimerkeklippingen" – salg av kilovarer

En viktig inntektskilde til feriehjemmene, var salg av kilovare med brukte frimerker. Det startet trolig med at enkelte postmestere ga den lokale krets av DnP tillatelse til å klippe brukte frimerker av følgebrev og anvisninger. Inntektene skulle gå til det som da ble kalt rekreasjonsfond. Det var Trøndelag krets som var først ute med å søke *Poststyret* om en slik ordning, og søknaden var datert 17. mars 1920. Inntektene skulle gå til det feriehjemmet kretsen hadde kjøpt i 1919. Tillatelse ble gitt for ett år.

I 1921 søkte DnP's hovedstyre om dette, og tillatelsen ble gitt *inntil videre*. Dermed fortsatte ordningen inntil begynnelsen av 1930-tallet. Da foreslo Poststyret overfor Departementet at salget burde sentraliseres, og overtas av Poststyret fra 1. januar 1933. Dette fikk de i første omgang gjennomslag for, og i Budsjettproposisjon for 1933/34 ble det gjort rede for denne ordningen. DnP framholdt at det sannsynligvis ville bli svært lite eller ingenting igjen av overskuddet, hvis det skulle være timebetaling for arbeidet. DnP utførte arbeidet gratis til beste for feriehjemmene.

Etter noen runder med politisk behandling, og uten at Postverket noen gang fikk startet opp salget, kunne DnP gjenoppta frimerkeklippingen. I årene fra 1935 til og med 1939 tjente DnP kr 83 000,- på salget, og det var penger som kom godt med.

Fordeling på 3 forbund

Men Poståpnerne Landsforbund (PLF) ville også ha sin del av inntektene. De reiste et krav om dette, og fikk kr 2.000 i 1931 og i 1932. DnP satt seg i mot at PLF skulle ha inntekter av deres arbeid. Etter langvarige forhandlinger, og den nevnte politiske innblanding, kom det til en avtale i 1935. Avtalen gikk ut på at PLF skulle ha kr 2.000 i året fra og med 1935 *og så lenge DnP fortsatte frimerkeklippingen*. For årene 1933 og 1934 ble det etterbetalt kr. 1.500 for hvert år. Ordningen med at PLF skulle ha kr 2.000 i året, gjaldt fortsatt i 1959.

NPF fikk i første omgang ikke ta del i dette. Jeg har selv vært med på å "rive frimerker" for Norsk Postforbund på 1970-tallet, men det er vanskelig å finne ut når dette startet uten å ha tilgang på de aktuelle årgangene av medlemsbladet "Postmannen". I Handelsdep. St. prp. nr. 1 (1935) om "Postverkets drifts- og kapitalbudgett", ble det referert til at det forelå krav fra flere postorganisasjoner om deltakelse i ordningen. Det Norske Postmannslag, Norsk Postforbund, Poståpnernes Landsforbund, Norske Postmestres Forening og Poststyrets Funksjonærers Understøttelsesforening ble nevnt. Men Arthur Berge skrev dette i jubileumsboka til Bergen krets av NPF: *Riving av brukte frimerker fra følgebrev og anvisninger har i kretsen foregått siden forbundet fikk sin tredjedel av frimerkemakulaturen etter krigen. Dette har skaffet kretsen og feriehjemmene ekstra inntekter.*

Dermed får jeg også bekreftet noe jeg mente å huske om dette. NPF fikk rett til en tredjedel av "råvarene" da de kom på banen, DnP skulle ha to tredjedeler fordi de var forpliktet av avtalen med PLF. Etter at DnP og PLF slo seg sammen i 1972, beholdt også DnP retten til to tredjedeler. Jeg kan for øvrig dokumentere hvordan en avdeling i NPF solgte kilovarer en gros i 1952. det er et kort fra Fredrikstad Postbudforening til Tubfrim i Nesbyen, datert 31. januar 1952:

Vår forening har på lager
23 kg frimerkeklipp pakket i
1 kg standardpakning som
vi tilbyr Dem til en pris av
kr. 17,00 pr. kg. +
fraktutlegg. Er De
interessert å kjøpe nevnte
parti så vennligst gi oss
svar i dag, og vi skal sende
det omg. Det er pen vare!
Ærbødighet Fr.stad
Postbudforening / Henry
Th Solberg.

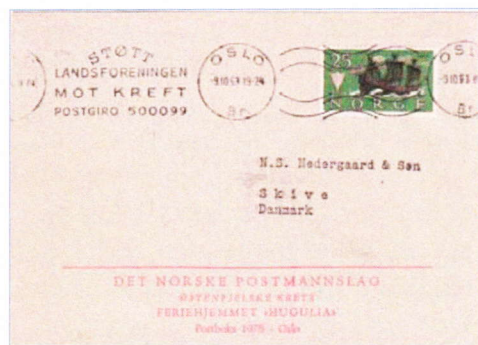

Fredrikstad Postbudforening,
kort til Tubfrim 1952

Prisen på kilovaren

Postforseglet kilovare ble solgt til fast pris, og DnP hadde fra 1935 et eget "noteringsutvalg" som bestemte prisen. Utvalget til NPF ble kalt "frimerkeutvalget". Prisen ble kritisert av filatelistene, og til redaksjonen i NFT kom det "til stadighet" klager. I en redaksjonell artikkel i nr 6, juni 1960, het det: "Kjøp ikke norsk kilovare – det er bortkastete penger." Det var F. C. Moldenhauer jr og Eivind Evensen som utgjorde redaksjonen, med førstnevnte som ansvarlig. "– antallet klager er såvisst ikke blitt mindre etterat Postmannslaget satte prisen opp fra kr. 18.- til kr. 25.- pr. kg." Deretter fulgte en analyse av innholdet over to spalter og en påfølgende sammenlikning med islandsk kilovare. Til slutt kom konklusjonen: "Redaksjonen venter nå spendt på melding om at det norske Postmannslaget har satt ned prisen på sin kilovare til det den rettelig bør være etter innholdet, nemlig kr. 5,- pr. kg."

Postfolkene gjorde på sin side sitt beste for at kvaliteten skulle bli bra. I et innlegg i Posthornet nr 10, 1958, het det: "Det må bli en plikt for postfolk av alle kategorier å gjøre sitt til at kilovaren blir så god som mulig. Det gjelder først og fremst å få frankert følgebrev og anvisninger variert og filatelistisk." Deretter fulgte flere råd for bedre kvalitet. "Norsk kilovare er i dag kjent av filatelister over hele verden, og det er om å gjøre at vi

Hugulia - reklame på konvolutt med trykksak

kan selge en vare som holder mål i forhold til utlandet. Inntekten av frimerkesalget går som kjent til feriehjemsbevegelsen i Postverket.” Innlegget var undertegnet av de respektive utvalgene i både NPF og DnP.

Regler til klippekomiteene

I Posthornet nr 18, 1958, ble det gjengitt ett sett regler som de lokale klippekomiteene hadde å forholde seg til:

- I. Utenom frimerkene klippes en ramme av følgebrev og anvisninger som svarer til $\frac{1}{2}$ frimerkebredde.
- II. Frimerker som er i stykker eller som er overstemplet med sikringsmaskin, må kasseres.
- III. Ustemplede frimerker må sorteres ut og stemples.
- IV. Utenlandske frimerker og større norske merkeverdier må sorteres ut og fordeles best mulig i kilovaren.
- V. *Vreng alltid poser som har inneholdt frimerkemakulatur.* Det forekommer av og til at det blir funnet anvisninger og følgebrev i «tomposer». Dette skaffer stadig ubehagligheter og ekstra arbeid. Det kan også medføre forsøk på bedrageri hvis slik makulatur kommer i hendene på uærlige folk.
- VI. Kilovaren skal så langt det er mulig inneholde like deler følgebrev og anvisningsklipp.
- VII. En selger bare blandet klipp.
- VIII. Kilovaren skal inneholde 1 kilo netto klipp.
- IX. *Priser på kilovare i 1958.* Til forhandlere kr 18 / Uten omsetningsavgift. Til utlandet kr 22 / – Til andre kr 20 / Inklusive omsetningsavgift. Bestilt og betalt klipp bør så langt det er mulig ekspederes etter gammel pris.
- X. *Eventuell frakt må betales av kjøperen.*
- XI. *En har ikke anledning til å ta betaling for emballasje.*
- XII. *Regnskap.* Det skal avlegges regnskap for frimerkeklippingen ved slutten av hvert kalenderår. Regnskapsblanketter og oppgaver vil bli sendt klippekomiteene i god tid før årets slutt. Alle klippekomiteer skal sende inn regnskap og oppgaver, selv om de ikke har hatt salg eller har klippet frimerker i det forløpne år. *Altså husk å sende inn oppgave.*

Anbud og samarbeid i 25 år

I 1965 gikk DnP og NPF sammen om salget av kilovarer, og de etablerte Postfolkenes salgskontor for brukte frimerker. Samtidig gikk de over til salg etter anbudsprinsippet, kanskje som følge av kritikken? Følgende annonse stod i NFT nr 3, mars 1965:

Salg av brukte frimerker i kilopakninger

Det norske Postmannslag og Norsk Postforbund har tidligere gjennom de lokale kretser og avdelinger solgt brukte frimerker i kilopakninger.

Fra 1. januar 1965 er denne omsetningsformen endret, idet de to organisasjoner har sentralisert omsetningen og gått over til anbudsformen.

Fra denne dato vil **Postfolkenes salgskontor for brukte frimerker, Prinsensgt. 6 V, Oslo 1**, forestå salget etter følgende ordning:

Interesserte kan innen 31. mars på særskilt anbudskort gi anbud på minst 1 kilo og høyst 3 kilo brukte frimerker. Ingen anbud under kr. 35,— pr. kilo blir godtatt. Etter anbudsfristens utløp ordnes anbudene i fallende skala etter høyeste anbud, og kilovaren leveres i samme rekkefølge så langt årets produksjon rekker.

I tillegg til anbudsprisen kommer omsetningsavgift og porto for forsendelsen av kilopakningene, som ekspederes pr. postoppkrav.

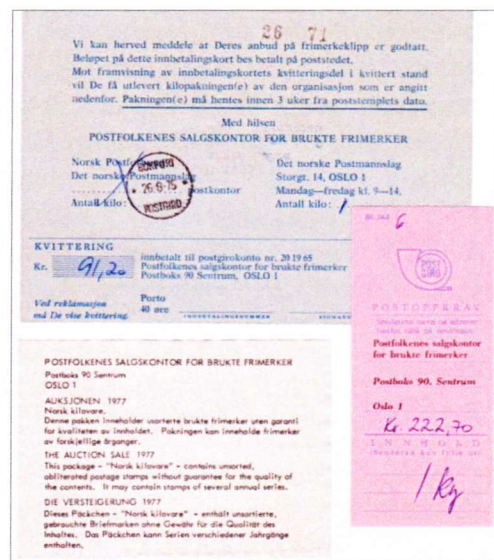
Anbudskort kan fås på postkontorene eller ved henvendelse til

POSTFOLKENES SALGSKONTOR FOR BRUKTE FRIMERKER
Prinsensgt. 6 V, Oslo 1

*Annonse i NFT nr 3 - 1965
om anbudssalget av kilovarer*

Dermed ble det markedskreftene som styrte salget, kanskje på en mer rettferdig måte? Hvert år stod det siden en annonse i NFT, som oppga prisen på laveste godtatte anbud for foregående år og en anbudsfrist. Den siste annonsen var i NFT nr 3, 1988. I følge annonsen var det laveste godtatte anbudet pr. 31. mars 1987, kr 176 pr. kilo. I 1989 stod det ingen annonse, men i følge Johan O. Strand ble det likevel avholdt en auksjon. Det skulle bli den siste i regi av Postfolkenes salgskontor. Etter nøyaktig 25 år og like mange anbudsrunder var det slutt. Kunderegisteret til Salgskontoret ble overlatt til DnP og NPF, og det ble opp til hver enkel krets hvordan salget skulle skje.

Det som en gang hadde så stor betydning at det ble behandlet i Stortinget, forsvant sakte og sikkert på grunn av stadig mindre tilgang på råvare. Men salget direkte fra kretsene, av det som kunne bli produsert, fortsatte utover 90-tallet og noen år etter årtusenskiftet. Flere steder var det postpensjonistene som tok seg av klippingen. Den siste kjente produksjonen foregikk trolig i 2007 og 2008 av arkiverte adressekort fra Harstad. Erling Andresen fra Posten i Svolvær opplyser at kilovaren ble solgt på Skanfil. Det var objekt 5794 på Auksjon 167, 18. juli 2009: *Stor uforseglet eske med ca 13 kg postklipp fra sent 80-tall til midten av 90-tallet. Stammer fra Nord-Norges siste (?) lager av adressekort revet vinteren 2007. Utropet var kr 3.000, tilslaget ble kr 3.200.*

Fra Postfolkenes salgskontor for brukte frimerker

Førstedagskonvolutter

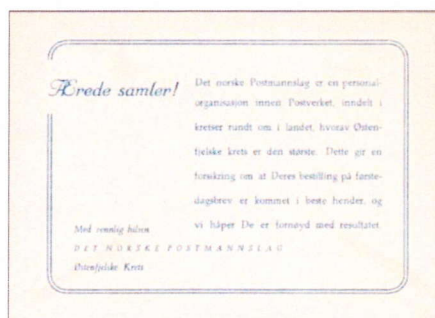
Omkring midten av 1950-tallet begynte avdelingen av DnP i Osloområdet å produsere og selge FDC-konvolutter med motiv til frimerkeutgavene. De påtok seg også alt arbeidet: *"Det norske Postmannslag, Østenfjelske krets påtar seg også ekspedisjon av komplette førstedagsbrev, dvs. adressering, påsetting av frimerker etc. – Adresseringen vil foregå med skrivemaskin. – Hvert brev vil bli forsynt med kartong, dette for å hindre brekkasje eller lignende under postbehandlingen. Samtlige brev vil bli rekommandert."* Og til slutt: *"Inntekten av konvoluttsalget etc. tilfaller personalorganisasjonens feriehjem."* (Postornet nr 6, 1958)

Egon Sjöberg har laget en katalog, som jeg ikke har sett, over sidemotivene på førstedagsbrev. Jeg har fått opplyst at motivene bare er beskrevet, de forskjellige konvoluttene skal med andre ord ikke være knyttet opp mot utgiverne på 1950-tallet.

Østenfjelske krets brukte på den tiden i flere tilfeller postmannen og frimerketegneren Johs. Haukland som kunstner, og han signerte dem med den karakteristiske signaturen JH. (Den ser ut som en H med en triangel nede til venstre.) Hvis du finner en FDC-konvolutt med den nevnte signaturen, og adressaten i tillegg er skrevet på med skrivemaskin og den er sendt rekommandert, da kan du være helt sikker på at den er produsert av Østenfjelske krets. Den første konvolutten som er gjengitt i den nevnte katalogen med Hauklands signatur, skal være til frimerkeutgaven Nordkapp V, 6. mai 1957.

Johs. Hauklands JH buetegn - detalj fra FDC H7 85 år

FDC med konvolutt tegnet av Haukland.

Postens førstedagsstempling

Postverkets produkter og tjenester i forbindelse med nye utgivelser, henger nøye sammen med hva Østenfjelske Krets (DnP ØK), senere kalt Oslo og Omegn krets, valgte å tilby. Jeg skal derfor kort skissere hva som skjedde:

FDC Kvitteringer - Postverkets blankett 396

7. april 1960 ble Postverkets tjeneste med førstedagsstempling gjenopptatt. For å få det spesielle FDC-stempelet, måtte kunden sende inn sin egen adresserte konvolutt til Postverkets frimerkesalg til samlere, (senere PFT), og samtidig betale det oppgitte beløpet på forskudd over postgiro. Konvolutten ble påsatt 1 serie av de nye merkene, stemplet og sendt i retur. Med enkelte unntak solgte ikke Postverket førstedagsbrev på 1960- og 1970-tallet.

14. november 1980 startet Postens filatelitjeneste noe nytt, i følge "Supplement til Filatelinytt 7/1980": "Postens filatelitjeneste har hittil bare påtatt seg å stemple postsendinger med et spesielt førstedagsstempel ved hver frimerkeutgivelse. Som en ny service vil PF nå også selge førstedagsbrev som består av en konvolutt med illustrasjon som har tilknytning til frimerkemotivet og frankert med en serie av de nye frimerkene stemplet med førstedagsstempel." Den gamle ordningen for egne konvolutter og spesialkonvolutter fra andre produsenter ble i første omgang beholdt.

1. mars 1983 var det ikke lenger mulig for kundene å få frankert og førstedagsstemplet andre konvolutter. Avsnittet med dette tilbudet forsvant fra "Filatelinytt". I stedet kom det en endring Postreglementet Kap. III § 32 a punkt 3 (retting 61): "Kunder som produserer egne objekter for førstedagsstempling kan, etter forutgående avtale med vedkommende postsjef, gis adgang til å kjøpe nye frimerker inntil 2 uker før utgivelsesdagen. Frankerte objekter som ønskes stemplet i Postens filatelitjeneste, sendes i ytre frankert omslag merket «Førstedagskonvolutter». Sendinger må foreligge hos Postens filatelitjeneste senest utgivelsesdagen."

Denne ordningen var kanskje ikke kunngjort for andre enn noen aktive produsenter, og det kom en påminnelse i Sirkulære nr 37 – 1984: "Postdirektoratet er kjent med at det forekommer at kunder, som produserer egne objekter for førstedagsstempling, blir avvist ved postkontorene når de ønsker å kjøpe nye frimerker før utgivelsesdagen."

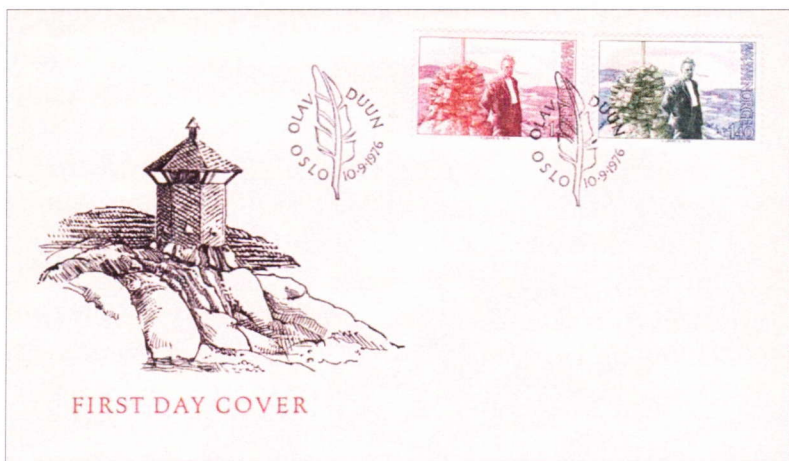
Postmannslaget/Postorg. – ikke Postverket

DnP ØK markedsførte og solgte sine førstedagskonvolutter på stort sett alle landets postkontor på 1960- og 1970-tallet. Det hang ofte oppslag i forbindelse med nye utgaver. Jeg tror de fleste samlerne valgte Postmannslagets illustrerte konvolutt framfor nøytral konvolutt til førstedagsstemplingen. Man betalte, skrev på navnet sitt og leverte det i luka mot kvittering. En eller to dager etter utgivelsesdagen lå førstedagsbrevet i postkassen hjemme. Konvolutten ble markedsført (etter 1976) fra "Den norske Postorganisasjon, FDC-tjenesten", men framstod i mange sammenheng som Postverkets offisielle.

FDC Kvitteringer for bestillinger på et postkontor

Da Knut Løkke-Sørensen fortalte Øyvind Refsnes om sin frimerkekunst (NFT nr 9, 1995 side 15/335), ble til eksempel motivet på FDC-konvolutten til Olav Duun-jubileet i 1976 omtalt i samme vending som frimerkene. Men oppgaven med å tegne den konvolutten kan ikke Løkke-Sørensen ha gjort for andre enn DnP. Filatelitjenesten solgte *ikke* FDC-konvolutter i 1976.

FDC Olav Duun 1976 - konvolutten til DnP ØK

I den utstrekning de gjorde det, på selve utgivelsesdagen i Kirkegata, må inntektene for konvolutten likevel ha tilfalt ferieheimene til DnP. Men jeg vet at Løkke-Sørensen ikke oppfattet dette. Det er vel trolig at dette oppdraget, til beste for postfolkenes ferieheim, ble utført uten spesielt vederlag og som en del av den forholdsvis godt betalte jobben som frimerkekunstner. Samrøre, ville man sagt i dag. Filatelitjenesten overtok praksisen med å la frimerkekunstneren også tegne FDC-konvoluttene, da de begynte å produsere og selge sine egne i 1980.

I følge Bjørn Muggerud hadde DnP også en abonnementsordning for FDC på 1970-tallet, men den opphørte fra 1. mars 1980 og kunne eventuelt videreføres gjennom PFT.

Tilbudene etter 1980

**FØRSTEDAGSBREV
SÆRSTEMPLINGER
FIRST FLIGHTS**

Oslo og omegn krets

Be om våre salgslister med bl.a. spesialtilbud på gavesett og årssett av FDC.

Oslo og omegn krets
Den norske Postorganisasjon
FDC-tjenesten
Postboks 1078 Sentrum
0104 OSLO
Tlf. (02) 41 17 19

Annonse fra DnP i bladet til NPS, Postmannen nr 5 - 1980

Oslo og omegn krets av DnP beholdt sitt salgskontor "FDC-tjenesten" helt fram til 1998. Etter at de mistet konkurransefortrinnet på FDC-markedet, kjøpte de inn Postverkets FDC for senere å selge disse med fortjeneste.

Omkring og etter Norwex i 1980 var det som kjent også en viss boom omkring postfriske merker, og Kretsen kjøpte inn helark og kunne dermed begynne å selge postfriske merker PFT var utsolgt for.

Det ble også produsert konvolutter med forskjellig typer særstempler. Så veldig god butikk kan det ikke ha vært, når en nå vet hva som etter hvert skjedde med prisen på moderne FDC og postfriske merker.

DnP forsøkte seg også et par ganger på messer og utstillinger med sine produkter. Men omkring 1998 kvittet de seg med restene, og jeg husker at Tor Østlund var engasjert i forbindelse med dette salget.

Opphørssalg fra FDC-komiteen

Samler du på norske førstedagsbrev-FDC, eller frimerker, eller har du tenkt å begynne?

30 forskjellige førstedagsbrev:

☐ Fra 1975 til 1979	295,-
☐ Fra 1980 til 1984	295,-
☐ Fra 1985 til 1989	395,-
☐ Fra 1990 til 1995	395,-
☐ Alle 120	1295,-
☐ Årsett førstedagsbrev 1991	200,-
☐ Årsett førstedagsbrev 1992	250,-
☐ Årsett førstedagsbrev 1993	200,-
☐ 40 ulike utstemplede norske frimerker	150,-
☐ Sportspakke - inneh. frim., FDC, særst.	200,-
☐ Dyrepakke	150,-
☐ Kunstepakke	100,-
☐ Forundingspakke	300,-
☐ Norwex 78	40,-
☐ Norwex 79	30,-
☐ Norwex 80	28,-

Den norske Postorganisasjon

FDC-tjenesten, Postboks 1078 Sentrum, 0104 OSLO
Tlf. 22 41 35 15

Navn

Adresse

Postnr./Poststed:

Send ingen penger, vi legger ved en giro. 12 kr i porto på bestillinger under 500 kr.

Annonse i Posthornet nr 7 - 1998 med opphørssalg av FDC

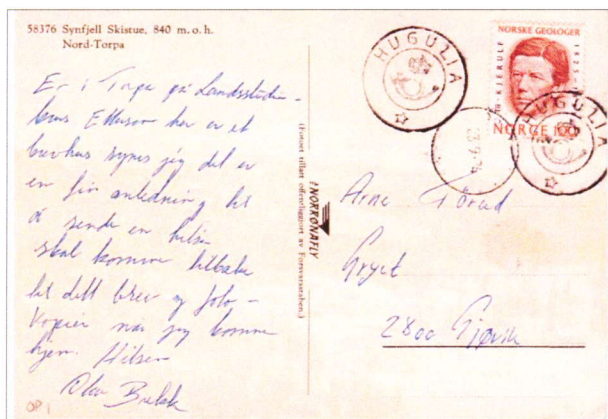
Hugulia i Nordre Land

Samleverdige spor etter feriehjemmene finner vi også der hvor stedet hadde sitt eget brevhus. Eiendommen Hugulia på Synnfjell i Nordre Land er på over 9000 mål, og består av skog, myr vann og vidde. Eiendommen ble overtatt av Det norske Postmannslag i 1946, samtidig som de etablerte pensjonatdrift ved Hugulia Fjellstue. Stedet har vært ombygd og modernisert flere ganger. I perioden 1968-75 utviklet og etablerte DnP et hytteområde med 125 festetomter, som senere ble gjort om til selveiertomter.

Aksjeselskapet Hugulia Fjellstue ble stiftet i 1981. Selskapet eide hovedbygningen, 9 hytteleiligheter og et skitrekk, til sammen var det 60 sengeplasser.

Hugulia, DnP - Feriehjemmet. Postkort brukt i 1991

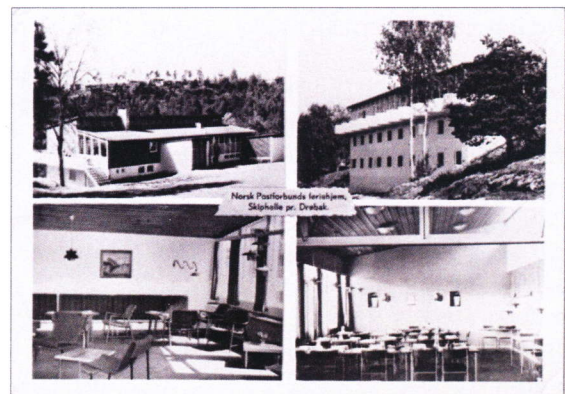
Hugulia kronet posthorn. Kort fra Olav Brekke til Arne Tørud i 1974

Fjellstua ble solgt i 1998 av DnP, da de ikke klarte å drive et betjent overnattings- og konferansesenter med økonomisk balanse. Postkom eier fortsatt noen få av de nå ca 150 hyttene i Hugulia.

Hugulia brevhus, i daværende Torpa kommune, ble opprettet 1. august 1960. Det fikk kronet posthornstempel. I følge Norgeskatalogen 2002 er stempelet, ikke overraskende, "meget vanlig". Brevhuset ble nedlagt fra 1. juni 1997, og stempelet ble sendt inn til Postmuseet.

Skiphelle i Drøbak

I 1932 kjøpte Norsk Postforbund eiendommen Marienlyst ved Drøbak fra Ringnes Bryggerier. Tomten var på 125 mål, med 300 meter strandlinje, og prisen var på 40 000 kroner. NPF tok i bruk det gamle navnet Skiphelle, og brukte stedet til sin egen kursvirksomhet i tillegg til ferie- og fritidsbruk. På eiendommen finnes det i dag et kurs- og konferansehotell, vaktmesterbolig, 2 sanitærhus og til sammen 18 hytter.

Skiphelle - NPF. Postkort brukt i 1968

Kurs- og konferansehotellet markedsføres under navnet Drøbak Fjordhotell, Skiphelle. Postkom er "fortsett i en utredningsfase" i forhold til hva som skal gjøres med hotellet. Stedet er jo litt av en perle, men det må satses for å få til lønnsom drift. Da et av alternativene er å rive nåværende hotell og hytter, blir det nå kun utført skadeforebyggende arbeid og helt nødvendig vedlikehold.

Skiphelle kronet posthorn. Sidestemplet Drøbak

Dermed har jeg forhåpentligvis klart å dokumentere noen spor etter arbeidet for at organiserte postfolk skal få rekreasjon og hvile, – en velfortjent fri fra det daglige strev med å sikre at "posten skal frem".

Og med dette håper jeg at dere alle har hatt en fin sommerferie!

Skiphelle postskilt i mai 2010

Litteratur og kilder:

Bauge, Arthur (1992): "Kamp for bedre kår. Bergen krets av Norsk Postforbund 1892 – 1992". Bergen krets av Norsk Postforbund, Bergen.

Bergh, Trond (1989): "Postvesenets underklasser i Norge". Norsk Postforbund, Oslo.

Christensen, Arvid (red.) (2001): "Norsk Postforbund gjennom 100 år". Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund, Tolvsrød / Oslo.

Eiendomsutvalget, (et samarbeid mellom) Oslo og Akershus krets av Postkom og FALO (Foreningen av LO-organiserte i Finans) (2010): "Rapport om eiendoms- og feriehjemsvirksomheten 2009", med vedlegg: "Nærmere beskrivelse av de enkelte feriehjemmene & eiendommene".

Eldøy, Kåre og Ansgar Sunde (1995): "Hundre år med Posten. Den norske Postorganisasjon, Hordaland krets 1895-1995". Den norske Postorganisasjon, Bergen.

Fougner, Olaf Herman (red.) (1934): "Det Norske Postmannslag 1884-1934." Det Norske Postmannslag, Oslo.

Glasø, Knut (1997): "Brevmerker fra Trondheim – del 5". I: "NFF-Varianten. Medlemsblad for Nordenfjeldske Filatelistforening", nr 4:1997, Trondheim.

Kirkbak, Ole (1959): "Poståpnernes Landsforbund 1909 – 29. mars – 1959". PLF / trykk: A.s Kaare Grytting, Orkanger.

Lid, Ingvald (1962): "Det norske Postmannslag 1934-1959". DnP / Det Mallingske Boktrykkeri, Oslo.-

Norsk Filatelistisk Tidsskrift. Diverse nummer.

Posthornet / Organ for DnP. (Fra 1.9.1986: Medlemsblad for DnP og NPF.) Diverse nummer.

Postkoms hytter og leiligheter (postkom.no)

Poststedsdatabasen (maihaugen.no)

Strand, Johan O. (1990): "Postens kilovaresalg / Frimodig ytring av Johan O. Strand." I: "Norsk Filatelistisk Tidsskrift", nr 3:1990, Trondheim.

Strøm, O. L. (1941): "Norsk Postforbund gjennom 40 år 1901-1941". NPF / Kirstes Boktrykkeri, Oslo.

Øvrige kilder nevnt i teksten.

En ekstra takk for hjelp og opplysninger fra Knut Glasø, Erling Andresen og Bjørn Muggerud.

NORSKE RULLEMERKER - PRIVAT ELLER OFFENTLIG?

Av Ivar Sundsbø

De første frimerkeautomatene i Norge dukket opp i Bergen like etter 1910, og ingen merker fra disse første automatene er kjent i dag. På grunn av frimerker i rull og automatkuttingen er det ofte et karakteristisk kutt i øvre og nedre del av frimerket som gir et noe buet kutt. Taggene vil ikke ha de typiske oppflisede papirfibrene i taggespissene med være skåret over av en kniv, og man kan også finne spor av framføringsnåler som trekker fram merkene fra rullen. Skjøtene er enten ved 3-striper eller 11-striper. Feilkuttinger vil forekomme på alle utgaver som har vært brukt i automater.

Av de tidlige utgavene FØR Løve I lister Norgeskatalogen opp følgende merker kjent som rullemerker: Fra Posthorn 1909: 3 øre oransje, begge 5 ørene (grønn og lilla), 7 øre grønn, 10 øre karmin, 15 øre brun, begge 20-ørene (ultramarin og oliven) og 40 øre grønnoliven. Så vidt meg bekjent er ikke dette en fullstendig liste.

For å ha et visst salg av frimerker fra automat, var det viktig at det var de vanligste portoene som var til salgs - innenlands trykksak/ postkort (3 øre / 5 øre / 7 øre) - innenlands brev (10,15 og 20 øre) som ble benyttet.

I årene 1917, 1919 og 1921 skjedde det imidlertid en del raske portoendringer som gjorde det naturlig med endringer av innholdet i frimerkeautomatene. Brevportoen ble hevet til 15 øre i 1917, og derved til 30 øre for dobbeltvektig brev. Samtidig ble taksten for rekommandasjon hevet fra 10 til 15 øre i juli 1917 og videre til 20 øre i januar 1921. Dette medførte av firmaer som brukte postens tjenester ganske flittig, og som hadde store mengde med utgående post, i tillegg til at de hadde tilgang til automatmerker, trengte nye valører. Dette var tilfellet med for eksempel banker. Automatmerker var mye enklere å bruke enn å sitte og rive opp ark.

Banker trengte ofte porto til dobbeltvektige brev, eller til rekommandasjon.

Fra 1.juli 1917 til 1.juli 1919 ville et enkeltvektig rekommandert innenlands brev koste 25 øre (10 + 15), det samme som for et bankobrev av laveste sats. Et dobbeltvektig brev ville koste 30 øre fra 1 juli 1919 til 1. januar 1921, det samme som et rekommandert brev av første vekstsats (15 + 15 øre). Det ble derfor mer bruk for valørene 25 og 30 øre.

For en del år siden ble arkivet til Romsdal Privatbank solgt til to frimerkehandlere i Molde, nemlig Konrad Moe og Rune Heggdal. Den prisen som ble forlangt fra boet var så skammelig lav at de to handlerne betalte det dobbelte av prisforlangende. Jeg kjenner begge to som ryddige og 100 % hederlige personer, så at noen av brevene skulle ha vært fiklet med er utelukket. Som ivrig lokal hjemstedssamler har jeg derfor hatt den store glede av å tilegne meg en del lokal korrespondanse med stempler og historie fra den delen av Norge jeg har samlet i 30-35 år. Mange av brevene var selvsagt rekommanderte eller verdibrev fra ikke minst fiskere som sendte oppgjør til banken i form av verdibrev, - og arkivet var stort. Siden jeg også samler portosatser i min generelle Norgessamling var det ikke bare lokale brev som ble anskaffet. Her dukket det opp en del morsomme saker, og jeg snakker ikke bare om vanskelige portosatser med pengeinnhold i diverse bankobrev, eller postforseglinger fra små poståpnerier i midtfylket - altså den delen som tilhører Romsdal.

Utsnitt av et brev fra det omtalte arkivet som viser de to vanligste rullemerkene 5 øre og 10 øre i portoperioden der innenlandsbrev kostet 15 øre.

Typiske er også at overkanten er skåret litt med konveks bue, der sirkelbuen vender oppover. Dette må ha med innførselsretningen av rullen å gjøre. Det finnes eksempel på det motsatte lenger ut i artikkelen.

Hvis rullen ble satt inn feil, vil tydeligvis kuttingen vende motsatt vei som i eksempelet nedenfor.

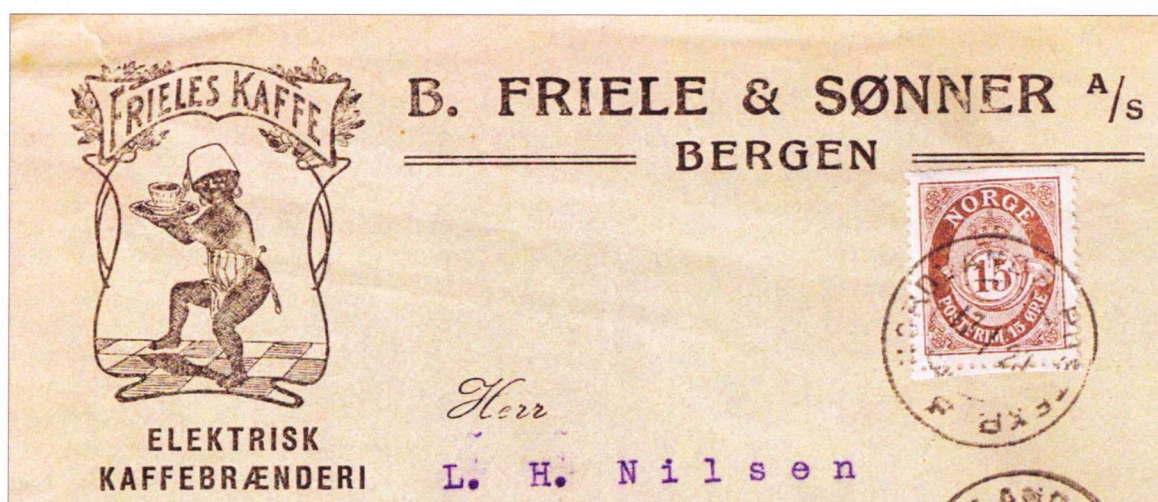

Her er det ganske tydelig at merket er skåret slik at snittet vender nedover i øvre kant. Dette er jo pirk, men viser vel at det ikke var en ensartet bruk av automatene i 1918. Kortet er forøvrig sendt av firmaet Karl A. Jensen, "Fisk-vildt -grønsaker -sild -tørfisk - salt" i Kristiania.

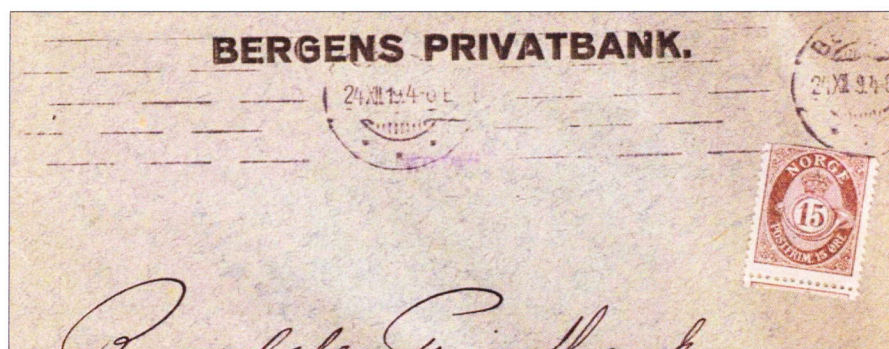
På utsnittet fra kortet under er det tydelig foretatt et kraftig feilsnitt, så automatene var vel ikke akkurat å stole på bestandig. Baksiden av kortet reklamerer forøvrig med Farris - men vi skriver årstallet 1918.

15 øre ble som nevnt innenlandsporto fra 1.7.1919, og dermed ble denne valøren puttet i automatene. Legg merke til at det her igjen er snakk om et firma lokalisert i Bergen, og som de fleste kjenner svært godt til også i dag. Brevet er fra 1920.

Så kommer jeg til det firmaet jeg i utgangspunktet skriver om i forhold til frimerkeautomater. Bergen Privatbank hadde en utstrakt korrespondanse med Romsdal Privatbank,- kanskje ikke så rart da det for det meste dreier seg om penger og fisk. Det to illustrasjonene under viser både feilkutting og papirskjot på brev fra det urørte arkivet til Romsdal Privatbank.

Tydelig feilkutting på innenlandsbrev.

Og her dukker papirskjøten opp - og det ser forholdsvis uprofesjonelt ut, der merket under skjøten er revet litt i stykker. Ser ut som privatlaget ?

20 øres-merket har jeg dessverre kun som single merker og bare av den første utgaven i ultramarin, så det er ikke så spennende å vise. Men "raritetene" med 25 og 30 øre er det ikke skrevet så mange linjene om tidligere.

Dette er ett av tre brev i min samling med 25 øre rullemerke. Perioden for de tre brevene er fra dette brevet i oktober 1918 fram til midten av mai 1919, altså en periode på 7 mnd. Brevene er alle rekommandert og enkeltvektig fra Bergen Privatbank til Romsdal Privatbank (10 + 15 øre), men er til gjengjeld frankert med tre forskjellige trykninger av 25-øren, alle med samme beskjæring. Dette betyr at det må finnes en del flere slike, siden det er fra ulike trykninger.

Det er en papirskjøl på denne 30-øren, her fra perioden ETTER portohevingen i 1919. Igjen er det et enkeltvektig rekommandert brev fra samme korrespondanse. I min samling finnes totalt fire brev med 30 øre fra automat. Alle er skåret samme vei med en konveks bue i øvre kant av merket, og ett av 30-øresmerkene har meget tydelig spor av framføringsnål i nedre høyre kant av merkebildet.

Konklusjonene i forhold til de bildene som er vist og det materialet jeg har sett i andre samlinger er følgende.

Rullemerkene ble brukt av større firmaer med forholdsvis stor utgående korrespondanse for å minke tidsbruk ved frankering av post.

Det var ikke bare posten som installerte automater ved større postkontor, men automatene var tydeligvis leid ut til private firmaer som laget (eller fikk laget ?) ruller til bruk i automater. Hvilke merker som ble brukt i automatene var tilpasset bruksområdene til firmaet som fikk leiet automatene. Skjøten på 30 øremerket er tydelig, og forstørrelse viser dobbelt lag papir.

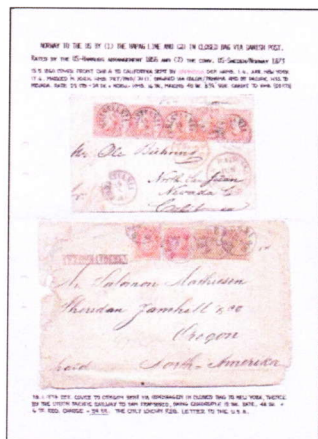
Posten måtte selvsagt ha visst om denne bruken og autorisert / godkjent bruken av også andre valører som 25 og 30 øre. Alle brevene er gått på vanlig måte gjennom posten, og i tillegg til mine egen brev vet jeg også om flere samlere som sitter på tilsvarende materiale.

Er det på tide å få dette inn i Norgeskatalogen ?

Medlemsannonser:

Ny bok av Harry Snarvold

Harry Snarvold har gitt ut en ny bok. Boken omhandler den transatlantiske posten til og fra Norge på 1800-tallet – et område som fram til nå har vært lite utforsket og beskrevet. Boken baserer seg på Snarvolds samling, og gjennom studier av postkonvensjoner, postruter og takster har han oppnådd en god kartlegging av området.

De nye opplysningene i denne boken gjør den til en nødvendighet for alle de som søker en bredere forståelse av den viktige posthistoriske utviklingen gjennom 1800-tallet.

Boken er på engelsk for å gjøre den tilgjengelig for filatelister på begge sider av Atlanteren.

Boken er innbundet med hard rygg, og er på 100 sider i farger.

Den koster 450 kr. pluss frakt, og kan bestilles direkte fra forfatteren:

Harry Snarvold, Eneliden 11, 433 64 Savedalen, Sverige eller fra Arne Thune-Larsen på epost:

arne1@getmail.no

British Forces in Egypt 1932 – 36

Mitt nye samleområde, har du materiale, så ta kontakt med:

Bjørn Myhre, Odinsgate 5A, 1608 Fredrikstad

Tlf. 69 31 42 47 eller 99 51 09 06

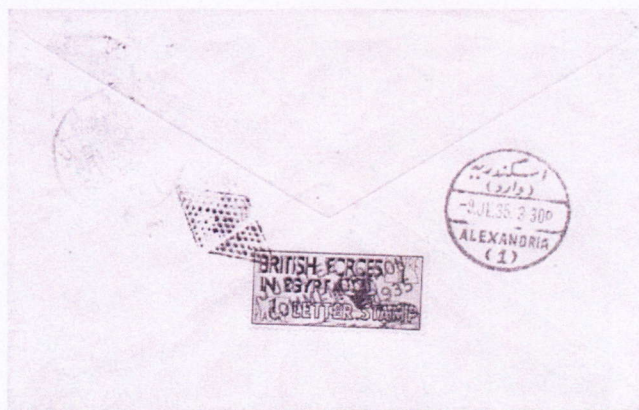
E-post: merker@bmyhre.com

Ubrukte merker/blokker/hefter

Stempler

brev/kort

Litt om midnattsol, stor barneflokk, isboere, støi, tykksømsbroderier, overliggende post og livets alvor; samt enkelte refleksjoner omkring nattverd, vielse og kirkestrid

av Marie Jacobsen

Næsseby 12-11-(19)03

Kjære Fru Allén!

Hvor jeg skammer meg og hvor jeg har Grund til at skamme meg! Det ser jo virkelig du som jeg holder på at glemme min ukjendte Veninde, men tro meg, der er ikke mange Dage, De ikke er i mine Tanker. Grunden har vel i hele Sommer været min onde Samvittighed, den har ligesom daglig presset på. Tusen Tak for sidste, begge Breve og Fotografiet! Det var da rigtig morsomt især at se Dem og vide, hvorledes De ser du. De har det jo meget koselig indendørs, havde det bare været så fredeligt i alt! Mange Naboer og god Omgang og mange Nydelser har I, som vi må savne! Fra den 20de savner vi også Solen, så vi går da de uhyggelige 10 Uger imøde som vi må leve i Mørket til Gjengjæld for den deilige lyse Sommer med Solen oppe i 10 Uger i Træk. De kan tro Grunden til min lange Taushed er virkelig mest Barnestøi og Uro både sent og tidlig.

Her er 8 otte - Barn hjemme i vinter og om end de to er konfirmerede, så følger der dog meget Støi og Munterhed med, de har jo aldrig kjendt Livets Alvor og Sorger. Der er intet som trykker, så de blir temmelig høimælte ofte, især de fem Gutter. Når de ikke er på Skolen er vi gjerne alle 10 Mennesker i en Stue. I Sommer var 12 Børn hjemme; lever vi til Sommeren kommer alle 13 og da kan De tro, her er Liv. Det er jo det kjæreste for Far og Mor at se sine Børn glade og friske. Vi havde i Sommer et altfor kort Besøg af nogle Lærere og Lærerinder. 150 havde leiet et Dampskib fra Trondhjem og reiste langs Kysten for at se Midnatsolen m. m. og deri blant var Lærerinder fra Stockholm og Malmø. De var rent "fortruset" over vort deilige Sommerlys og syntes selv de havde havt en herlig Reise og oplevet meget. Jeg har havt Brev fra flere af dem; de ønsker bare at kunne opleve det endnu engang. Hvor morsomt for os Isboere om sådanne Besøg falt lidt oftere! Disse kom så uventet, de skulde efter Ruten ikke landet her, men en Mil længere inde i Fjorden og da havde vi ikke fået se dem. Beskrivelsen i "Søster Judith" er aldeles naturotro. Før har jeg også været streng med at Barna skulde iseng i rette Tid i den lyse Tiden, men de senere Aar har jeg bestemt meg til at være så føielig som mulig; så længe Midnatsolen lyser op kommer vi aldrig iseng om Aften, men er her en eller anden Gjæst, så er det at fiske på Land eller Sjø; slå Krocket og drikke Midnatskaffe til udover både 2 og 3 om Morgenens. Det er altid bedst Veir om Natten og Fisken bider da bedst, hvorfor skal man så ikke bedst mulig nyde det Gode Gud giver os!

De spørger om vi har Nadværdstvang. Ja desværre, til denne Tid har kirkelig Vielse fordrøt Nadverdsgang, d.v.s. kun den ene efter Konfirmationen. Den sidste er jo tvungen og Dagen efter Konfirmationen kommuniserer alle Konfirmanter. Enkelte Præster fordrede at Lærere i Ansøgning om Forflyttelser skulde opgive om de har gået til Guds bord det sidste Aar! Men dette var en egenmægtig Fordring. I år er Loven forandret så at kirkelig Vielse kan foregå uden at Vedkommende har kommuniseret. Alle Nadverdsgjæster melder seg til Præst eller Klokke før Kirketid, men med Tiden kan vel alle Kristne søge Herrens Nåde-gaver uden at kontrolleres af Mennesker.

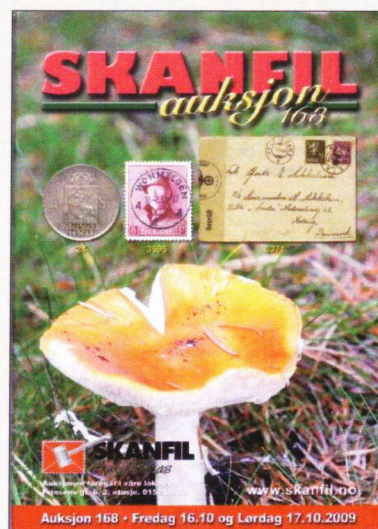
Her er ret Kirkestrid i vort ellers så fredelige Land; altfor mange Fritænkere og en del gammeldagse såkaldte "Svovlpræster" som fremdeles prædiker om den evige Fordømmelse som om det var en Glæde for Gud og dem at få Flerheden af Menneskene dit.

- Desværre blir dette Brev liggende over en Post igjen. Jeg har ihøst havt det frivillig travelt med Broderier, vid gammeldags Tykksømsbroderi. Jeg har isommer nemlig i min Fattigdom bestilt en Damecycle og da min Mands Gage ikke tåler et sådant Fradrag, har jeg helt og holdent betalt den selv med Broderier. To svære Theduger er bortloddet; da blir det jo bedre betalt, og en hel Del er solgt underhånden: Nattrøibryst, Brødkurvbrikke, Brætbrikker, Servietter og Forklæder. I dag er jeg meget træt efter Fliden. Skulde ønske kunne legge en liden Brikke i Brevet, eller tror De det blir konfiskeret? Sætter De Pris på en sådan Erindring fra Eders nordligste Veninde?

Ja meget skulde endnu være sagt men i dag får jeg slutte med Ønske om en glædelig Jul og velsignet Nyttår! Med inderlig Tak for Deres Venskab det forløbne Aar! Gid vi engang kunde træffes! Får jeg en stille Stund, skriver jeg igjen. Lev vel da.

Deres Marie Jacobsen

BUDSTIKKA

mottar trykningsbidrag fra følgende firmaer

Kjell Germeten A/S

SKANFIL A/S

Engers Frimerker

Frimerkehuset AS

Norsk Posthistorisk Selskap

takker for bidragene.

